

סטן היקר,

אני מרשה לעצמי לפנות אליך בשם "סטן" משום הידידות ארוכת השנים בינינו. היא התחילה בקיץ 1985 – לפני עשרים שנה. כן, הזמן חולף. היית אז אחד משני היועצים

האמריקנים לכלכלת ישראל והמגשר בין משרדי האר צר ורה"מ בירושלים לבין משרדי האוצר והחוז בבושינגטון. כוכב עולה בשמי הכלכלה העולמית, גרת ולימרת בבוסטון. אני הייתי העורך הכלכלי של עיתון יומי קטן, עני אך שאפתן בשם "על המשמר". העיתון נאיים בישראל השליחים של העיתונות הישראלית באי מריקה התחור ביניהם מי יצליח לראיין אותך; הם טילפנו שוב ושוב לבייתך כפרבר ניוטון ליד בוסטון ול־משרדך של קילומטר לפחות מבית הכנסת. הושבו ריקם.

אני עשיתי משהו אחר: עליתי על טיסה מתלאביב לבוסטון ואחר־כך על רכבת תחתית לניוטון. יום שישו שטוף שמש היה זה אותה, סטנלי פישר, נשאת דרשה בארוחת הצהריים במרכז הקהילתי היהודי הקונסרבטיבי בני מקום. בנחיריי עומד עד היום ריח הרגים המבושי לים, שהוגשו כמנה עיקרית לעת הרצאתך, ושנישא למרחק של קילומטר לפחות מבית הכנסת.

את האולם מילאו יהודיות ויהודים מבוגרים, כסופי שיער. אתה הרבצת בהם תורה על יחדות וציונות וכמו כן גם על ישראל וכלכלתה. ניגשתי אליך לאחר הדרי צאה, הצגתי את עצמי וביקשתי שיהו. חיבת – אותו שמור אצלי צילום היסטורי ישאב כנראה במעבר מדי־רה לרדיו) שצילמתי בודרשה המשולגת בחורף 89, קובצה של כלכלנים בינלאומיים מובילים הוזמנה אז על־ידי ממשלת פולין הלא־קומוניסטית הראשונה ליי־עץ בתכנון המעבר לכלכלת השוק. בצילום המקומט נראיתם אתה והפרופסורים מיכאל ברונז, יעקב פרנקל,

כך הכרתיך לראשונה. לא אצליח למנות את כל פגישותינו הבאות: בושינגטון, בירושלים, בקהיר, בהר נג קונג, בקובלנקו, בראבוט, בתלאביב. שנים היה שמור אצלי צילום היסטורי ישאב כנראה במעבר מדי־רה לרדיו) שצילמתי בודרשה המשולגת בחורף 89, קובצה של כלכלנים בינלאומיים מובילים הוזמנה אז על־ידי ממשלת פולין הלא־קומוניסטית הראשונה ליי־עץ בתכנון המעבר לכלכלת השוק. בצילום המקומט נראיתם אתה והפרופסורים מיכאל ברונז, יעקב פרנקל,

ג'פרי וקס ולשק בלצרוביץ' עומרים בשלג משחיר על רקע בית דירות פולני מתקלף תורן אינסופי לתנות הבשר. פרופ' בלצרוביץ' מכוון היום כנגיד הבנק המרכזי זי של פולין. הפרופסורים ברונז ופרנקל כיהנו כנגידים של בנק ישראל ועכשיו אתה, היהודי השלישי בצילום מוורשה, בא להיות נגידנו הבא.

עניי עירך קודמים

הרשה לי להשיא לך תריסר עצות טרם הגעתך אלי־נו כעולה־בכות, מעמד מיוחד משמור לעלים מ"ארצות הרוחה". לא עצות בכלכלה, באורחות החיים בישראל.

1. מעט לרבר. שני קודמיך לתפקיד הירבו להר־שנות כהונתם הביאו לזילות העמדר התקשרוטי של הגנדי. חלילה לך לנאום בכנסים שמאורגנים על ידי גופים עסקיים פרטיים. חלילה לך לפולט להופיע בתוכנית "מסביב למדורה" בטלוויזיה. קח דוגמא מאלן גרינספן, הנגיד האמריקני, והגבל – לפחות בשנה הראשונה – את חשיפתך לשלוש־ארבע הופעות חובה כפי ועדת הכספים של הכנסת ולנאום או שניים באירוע ממלכתי. את יתר עבודת ההסברה שיעשו אנשיך בבנק.

2. דע להפריד בין אהבה לתחופה. לשם כך השתַרע על בנייר לקמטו: תוריע מיד עם בואך ארצה שאתה שוקל מחדש את היישום של המלצות ועדת כבר להפדרת קופת הגמל וקרנות האנמנות מהר בבקים. תבדיך ותלמידייך המבחלקת המחקר של קרן המַטבע הבינלאומית פירסמו סקירה על המשק הישראלי, שבה הסתייגו מהחקיקה שבאמצעותה מתכוננת המשמַט לה לבצע את ההפדרה הג'ל. במסיבת העיתונאים הרא־שונה שלך לתוכשרות הישראלית אמור: אני נוטה לקבל את ההסתייגויות.

זה הכול, סטן. מדי יתברר לך, מי לך ומי לצדך. מדי־הישראלים שפיארו ושיבחו והדילו את בואו של אחד מגדולי הכלכלנים של אמריקה, יתעדו ממך מיד, כמו נשכם חוש. באותה השנייה בה תוריע שאיך מקבל

עצות לעולה חדש

דבר רק עברית, אל תוריד מיד ריבית, התנתק מהאוצר, פגוש את עמיר פרץ, ותר על האזרחות האמריקנית
● אחרי 20 שנות היכרות, סבר פלוצקר מרשה לעצמו להעניק תריסר עצות לנגיד בנק ישראל החדש, סטנלי פישר
● לא עצות בכלכלה, אלא באורחות החיים בישראל

סבר פלוצקר

את המלצות הרפורמה בשוק ההון "ככה ראה וקוּש" ישפכו על ראשך קיתונות של בוז. תגלה שאתה, האיש שאך אתמול היה המושיע של המשק, הוא בעצם רק אמר ריקני מנוכר, יהודי גלותי שלא מבין איך מתפקד שוק ההון הישראלי, כלכלן חלש רעת שמושפע על־ידי זרים, שספק אם ראוי להיות נגיד.

התרגיל הזה, סטן, יאפשר לך אחת ולתמיד להסיר את המסכות מפיצופיהם של המתחנפים לך ולגלות מה הם רוצים באמת: אותך או את מי ש'גשים את מאווייהם וישתיל בישראל את הצדדים השליליים של התרבות

חליכה לך לכנוט משפטים מקוטעים למיקרופונים שיוצבו תחת אפך. חליכה לך להתכתב עם הפרשנים

7. התנתק מהאוצר. משרד האוצר תחת הנהגתו של בנימין נתניהו צבר כוח שלטוני אדיר, שלא היה

ועוד בניעין הפגישות. אל תרבה להסתחבק עם "השר השני אחרי ראש הממשלה", שמעון פרס. לא רק שלפרס יש מול־ביש פוליטי מתמשך העלול לרבוּק גם כן, אלא שגם מעמדו בציבור לא משהו. אם לנקוט בל־שון המעטה, האהובה עליך ולא אהובה על הישראלים. אל תהיה "השגריר". מי שהמליצו עליך כנגיד

4. הציגו אותך ככלכלן רב־קשרים היכול לשווק לחוץ לארץ את הישגי המשק הישראלי, כשהם מתכור נימ מכונן מאליו להישגיהם. הם מצפים ממך להיות הוזכה בתחרות הטלוויזיה "השגריר" ואיש השיווק הכרי נלאומי של השנה. אם אני לא טועה, שום דבר מזה לא נכלל בהגדרת התפקוד של נגיד הבנק המרכזי, לא לארץ ולא מחוצה לה. מי כמוך יודע שמשק מצליח לא וקוק לשיווק ומשק כושל לא ייהנה מהשיווק. תהיה נגיד בנק ישראל וזה הכול; אל תהיה סוכן גורד ואל ת־דפק על דלתותיהם של ארגונים ומוסדות כלכליים זרים. זה לא יוסיף כבוד לך ולנו, אולי יגרע.

5. שבורה. קצת כבדה, דבר מיד עם כניסתך לתפ־קיד רק עברית. עדיפה עברית לא מושלמת על אנגלית מושלמת. במרהר תגלה עד כמה רלה, שגויה ומבלבלת היא העברית שבפי המנהיגות הלאומית העברית. אני מתמר על כך שתוך שנה אתה תתקן את שגיאות הלשון שלהם.

6. בעונני בישראל הוא הגבוה ביותר בעולם מערבי; כפול מבאמריקה. הרקמה החברתית של ישראל ראתחה ואיום הקריעה ממש. השיח הצי־בורי שלנו מוקצן מאוד. במקורם מכפי שאתה משער תירדשו להתעמת עם משפחה ישראלית שאין ידה משיגה ארוחה ממה ביום. זו לא דאגה של בנק ישראל, תגידי; אל תגידי: מתוקף החילה לא מוגמרות וחובה שתהיה לך השפעה מכרעת על הווד צרות. בשבילי זה באת ועלית.

3. פגוש את עמיר פרץ. זמן קצר לאחר שתיסים בהצלחה את הליכי הקליטה, סדר לך פגישה עם תראה עד כמה תהיה וקוק לתמיכתו השקטה. עוד תראה פים ממך ליותר, הרבה יותר, הרבה הרבה יותר.

7. התנתק מהאוצר. משרד האוצר תחת הנהגתו של בנימין נתניהו צבר כוח שלטוני אדיר, שלא היה

סטנלי פישר. התרחק מחיבוקו של ביבי, מבחינתך זה חיבוק דוב תצלום: סיטי בנק

חוקף ההיכה שמעל ראשך ככלכנך בינלאומי חוביל, לא תוכל להתחבא מאחורי חומות האבן של בנק ישראל. מצפיים חמך להרבה הרבה יותר

אצלנו, פרופ' פישר היקר, גם אם המחמאה מוצדקת, המחמיא תמיד חשוד בהתרפסות.

9. ותר על האזרחות האמריקנית. לא מיד, אבל גם לא בעיכוב מעורר חשד. לא באת לישראל לרוג, באת לנווט את הספינה. גם חברך וידיך, הנגיד הקודם פרופ' פרנקל, עשה זאת לבכ לא קל. כמותו, גם אתה תירדש לייצג את האינטרסים הלאומיים של ישראל

11. חכה, אל תוריד מיד ריבית. נכון, אין ויכוח מקצועי על כך שהאינפלציה בישראל אפ־סית, שהריבית גבוהה מדי ושבלגלל הריבית הג־מריקני לבנק מרכזי ישראל.

10. להציב בראש מעייניך חקיקת חוק חרש לבנק ישראל. החוק הקיים באמת מיושן ולא מתאים: חוק חרש מוכן כבר שש שנים להגשה לכנסת וממתין לגאולתו מקפיאנו. עזתי לך אחת. אל תחכה עד שהחוק החדש יאשר ויופעל, התחל לרענן את בנק ישראל מיד. בבנק ישראל מועסקים כלכלנים מעולים, אבל עם השנים הם התכופפו, קומטם הונמכה, והם למדו לא לחרוג ולא למג־רוד. דברי הנגיד הפכו לדבר אלוהים חיים ומשנתו לדבר תורה מסיני. ביקורת – והיתה כוז – עוממה ובמר להם מסוימים גם הושתקה. לא זכו לתהודה הראויה קודם מחקרים שנערכו בבנק ישראל עצמו שהעידו על הטועויות הקשות של המדיניות המוניטארית ועל המג־חיר הכבד של הריבית הגבוהה ושל איהתערבות בשר־קי מטבע הזרץ. במסדרונות הבנק השתרר בהדרגה מתנק מקצועי. אוורד את הבנק, סטן, פתח אותו לרוח פריצים מקצועית.

12. אל תיקח הכול ללב. הישראלים המחוּספי סים, הקולגיים, הם כסך הכל עולים חדשים או בני עולים חדשים או לכל הפחות כבדי עולים חדשים. סטנלי פישר, הרגש כאן בבית, זהו ביתך כמו ביתי. ■

^[1] יריעות אדונית | המוסף לשבת

^[2] יום שישי, ד' בשבט תשס"ה - 14.1.2005

^[3] יום שישי, ד' בשבט תשס"ה - 14.1.2005

^[4] המוסף לשבת | יריעות אדונית